

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ І МЕНЕДЖМЕНТУ
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ, МЕНЕДЖМЕНТУ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ**

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВЕДЕННЯ БІЗНЕСУ (ЗА ПРОФІЛЕМ СПРЯМУВАННЯ)

навчальна програма дисципліни

підготовки бакалаврів

Спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»

051 «Економіка»

072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

073 «Менеджмент»

241 «Готельно-ресторанна справа»

242 «Туризм»

Херсон 2020

Програма розроблена

Ушкаренко Юлією Вікторівною, доктором економічних наук, професором, в.о. завідувачки кафедри економіки, менеджменту та адміністрування

Рецензенти:

Гончаренко Ірина Василівна, професор кафедри публічного управління та адміністрування і міжнародної економіки Миколаївського національного аграрного університету, доктор економічних наук, професор.

Орленко Олена Владиславівна, доктор економічних наук, доцент, завідувачка кафедри готельно-ресторанної справи та туристичного бізнесу Херсонського державного університету.

Затверджена

Вченою радою ХДУ

Протокол № _____ від _____

Погоджено

НМР ХДУ

Протокол № _____ від _____

Схвалено НМР факультету _____

Протокол № _____ від _____

Голова НМР факультету _____

(підпис, ПІБ)

Розглянуто на засіданні кафедри _____

Протокол № 2 від 7 вересня 2020 р.

В.о. завідувачки кафедри

(підпис, ПІБ)

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Правове регулювання ведення бізнесу (за профілем спрямування)» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів зі спеціальностей: 051 «Економіка», 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», 292 «Міжнародні економічні відносини», 073 «Менеджмент», 241 «Готельно-ресторанна справа», 242 «Туризм».

Предметом є система знань, пов'язаних з формуванням концептуальних основ правового регулювання ведення бізнесу у різних сферах національної економіки, правильного тлумачення та застосування правових норм.

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна «Правове регулювання ведення бізнесу (за профілем спрямування)» викладається в контексті вивчення дисциплін «Теоретична економіка», «Концептуальний менеджмент», «Менеджмент», «Сталий розвиток», «Економіко-математичні методи та моделі у світогосподарських процесах».

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Теоретико-правові основи підприємництва.
2. Правові основи організації та здійснення підприємницької діяльності.

2. Мета та завдання дисципліни:

2.1. Метою є формування у студентів комплексу теоретичних знань та практичних навичок з основ правового регулювання ведення сучасного бізнесу в умовах ринкової економіки.

2.2. Основними завданням вивчення дисципліни є:

- надання студентам базових знань про теорію і практику підприємницького права;
- вивчення суті та форм ведення бізнесу в сучасних умовах господарювання, принципів вибору певного виду підприємницької діяльності;
- опануванні основних положень національного законодавства у сфері підприємництва;
- оволодіння новітніми правовими підходами в процесі ведення бізнесу;
- застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях.

2.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

Інтегральна компетентність – Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються

комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

Загальні компетентності (ЗК):

Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Фахові компетентності (ФК):

Здатність до діагностики стану досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.

Здатність обґрунтовувати доцільність застосування правових, економічних та дипломатичних методів (засобів) вирішення конфліктних ситуацій на міжнародному рівні.

Здатність використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали при здійсненні професійної діяльності у сфері міжнародних економічних відносин.

Програмні результати навчання:

Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, усвідомлюючи необхідність навчання впродовж усього життя, проявляти толерантність та готовність до інноваційних змін.

Систематизувати й упорядковувати отриману інформацію щодо процесів і явищ у світовому господарстві; оцінювати та пояснювати вплив ендогенних і екзогенних факторів на них; формулювати висновки і розробляти рекомендації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища.

Володіти навичками самоаналізу (самоконтролю), бути зрозумілим для представників інших бізнес-культур та професійних груп різного рівня (з фахівцями з інших галузей знань/видів діяльності) на засадах цінування різноманітності, мультикультурності, толерантності та поваги до них.

Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

Визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.

Демонструвати знання про стан досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.

Визначати причини, типи та характер міжнародних конфліктів і суперечок, обґрунтовувати і застосовувати економічні, юридичні та дипломатичні методи і засоби їх вирішення на міжнародному рівні, відстоюючи національні інтереси України.

Досліджувати економічні явища та процеси у міжнародній сфері на основі розуміння категорій, законів; виділяючи й узагальнюючи тенденції, закономірності функціонування та розвитку світового господарства з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.

Розуміти та застосовувати чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо у сфері міжнародних економічних відносин.

Відстоювати національні інтереси України з урахуванням безпекової компоненти міжнародних економічних відносин.

Розуміти і мати навички з ведення ділового протоколу та ділового етикету у сфері міжнародних економічних відносин, враховуючи особливості міжкультурного спілкування на професійному та соціальному рівнях, як державною так і іноземними мовами.

Застосовувати відповідні методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.

Усвідомлювати необхідність навчання впродовж життя з метою підтримки професійної компетентності на високому рівні.

Презентувати результати дослідження на базі яких, розробляються рекомендації та заходи з адаптації до змін міжнародного середовища.

На вивчення дисципліни відводиться 90 годин, 3 кредити ЄКТС.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1 Теоретико-правові основи підприємництва

Тема 1. Загальна характеристика підприємницької діяльності.

Поняття підприємництва як сучасної форми господарювання. Суб'єкти та об'єкти підприємницької діяльності. Ознаки та принципи здійснення підприємницької діяльності. Організаційно-правові форми бізнесу. Основні тенденції розвитку підприємництва в Україні.

Методичні вказівки. На особливу увагу при вивченні даної теми потребує питання підприємництва як сучасної форми господарювання. Студенти повинні знати суб'єкти та об'єкти підприємницької діяльності, ознаки та принципи здійснення підприємницької діяльності, організаційно-правові форми бізнесу.

Основна література до змістового модуля: 1, 2, 5

Додаткова література до змістового модуля: 8, 11

Тема 2. Правова база бізнесу та форми підприємництва в Україні.

Правова база бізнесу в Україні. Значення Конституції України. Фірма як суб'єкт ринку. Проблеми розвитку малого бізнесу. Тіньовий бізнес в Україні. Проблеми

боротьби з тіньовим бізнесом. Принципи, умови та механізми створення власної справи в Україні. Установчі документи.

Методичні вказівки. Вивчаючи цю тему, студенти повинні з'ясувати функціонування правової бази регулювання бізнесу в Україні; розуміти принципи, умови та механізми створення власної справи

Основна література до змістового модуля: 1, 5

Додаткова література до змістового модуля: 10, 12, 15

Тема 3. Правові основи організації створення бізнесу

Пошук ідеї бізнесу та правові умови його створення. Створення початкового капіталу у бізнесі та його використання. Легалізація бізнесу.

Методичні вказівки. На окрему увагу при детальному розгляді правових основ організації створення бізнесу заслуговують питання пошуку ідеї бізнесу та створення початкового капіталу у бізнесі та його використання.

Основна література до змістового модуля: 1, 3, 5

Додаткова література до змістового модуля: 9, 12, 14

Змістовий модуль 2 Правові основи організації та здійснення підприємницької діяльності.

Тема 4. Правові засади обмеження монополізму і регулювання конкуренції

Правове забезпечення державної антимонопольно-конкурентної політики. Антимонопольний комітет України. Правове регулювання природних монополій. Порушення антимонопольно-конкурентного законодавства та їх кваліфікація.

Методичні вказівки. При вивченні цієї теми студенти повинні приділити особливу увагу питанням правового забезпечення державної антимонопольно-конкурентної політики.

Основна література до змістового модуля: 6, 7

Додаткова література до змістового модуля: 9, 10

Тема 5. Правове регулювання господарського планування

Загальні засади правового регулювання господарського планування. Правове регулювання державного прогнозування і планування господарської діяльності.

Методичні вказівки. При вивченні даної теми звернути увагу на правове регулювання державного прогнозування і планування господарської діяльності.

Основна література до змістового модуля: 1, 2, 3

Додаткова література до змістового модуля: 8-16

Тема 6. Право власності. Правовий режим майна суб'єктів господарювання.

Поняття власності та права власності в Україні. Підстави виникнення та припинення права власності. Поняття майна у сфері господарювання та джерела формування майна суб'єктів господарювання.

Методичні вказівки. Особливого вивчення потребує питання підстави виникнення та припинення права власності.

Основна література до змістового модуля: 1, 2, 3

Додаткова література до змістового модуля: 8, 9, 11-15

Тема 7. Господарські зобов'язання. Господарські договори.

Загальні положення про господарські зобов'язання. Господарські договори та їх зміст. Укладання господарських договорів. Виконання господарських договорів та способи забезпечення зобов'язань.

Методичні вказівки. Вивчаючи цю тему, студенти повинні звернути увагу на особливості укладання господарських договорів, виконання господарських договорів та способи забезпечення зобов'язань.

Основна література до змістового модуля: 4, 5

Додаткова література до змістового модуля: 12, 16, 19, 23

Тема 8. Припинення суб'єктів підприємництва.

Підстави, способи і форми припинення суб'єктів підприємництва. Загальна характеристика реорганізації суб'єктів підприємницької діяльності. Ліквідація суб'єкта підприємництва. Банкрутство суб'єктів підприємництва.

Методичні вказівки. В контексті даної теми вивчити підстави, способи і форми припинення суб'єктів підприємництва, ознайомитися з характеристикою реорганізації суб'єктів підприємницької діяльності.

Основна література до змістового модуля: 1, 3

Додаткова література до змістового модуля: 12-18

Тема 9. Господарсько-правова відповідальність

Поняття та види господарсько-правової відповідальності. Підстави господарсько-правової відповідальності. Загальна характеристика господарсько-правових санкцій.

Методичні вказівки. Ознайомити студентів з понятійним апаратом господарсько-правової відповідальності.

Основна література до змістового модуля: 1-4

Додаткова література до змістового модуля: 8-17

3. Рекомендована література

Основна література

1. Хомко Л.В., Кульгавець Х.Ю. Правове регулювання підприємницької діяльності: навчальний посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2016. 424 с.

2.Добровольська В. Засоби державного регулювання підприємницької діяльності. *Підприємництво, господарство і право*.2006.№2.С.89-94.

3. Покатаєва О.В. Методи державного регулювання підприємницької діяльності. *Економіка та держава*.-2008.-№1.-С.89-91.

4. Бевз С.І. Підприємницьке право в схемах: загальна частина: Навч. посіб. К.: ПП «Фірма «Гранмна», 2012. 292 с.

5. Старцева О.В. Підприємницьке право: Підручн. К.: Істина, 2005. 600 с.

6.Ніколаєва Л., Старцев О., Пальчук П., Іваненко Л. Підприємницьке право: Навч. Посібник. К.: Істина, 2001. 408с.

7. Ніколаєва Л., Старцев О., Пальчук П., Бакалінська О. Підприємницьке право: практикум. К.:Істина, 2002. 200с.

Додаткова література

8. Захарчин Г.М. Основи підприємництва: Навч. посіб. Київ: Знання, 2008. 438 с.

9. Кучеренко В.Р., Добрава Н.В., Квач Я.П., Осипова М.М. Основи бізнесу. Практичний курс: Навч. посіб. К.: ЦУЛ, 2010.176 с.

10. Чоботар С.І., Фомішина В.М., Мочерний С.В., Ларіна Я.С. Основи бізнесу: Навч. посіб. К.: Академія, 2009. 384 с.

11. Донець Л.І., Романенко Н.Г. Основи підприємництва: Навч. посіб. Київ: ЦНЛ, 2006. 317 с.

Інтернет-ресурси

12. Офіційний сайт Верховної Ради України. Режим доступу: <http://www.rada.kiev.ua>

13. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

14. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>

15. Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду. Режим доступу: <http://www.imf.org>

16. Офіційний сайт Міністерства економіки України. Режим доступу: <http://www.me.gov.ua>

17. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України. Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua>

18. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>

19. Офіційний сайт Національного банку України. Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>

20. Офіційний сайт Ради підприємців України при КМУ . Режим доступу: <http://www.radakmu.org.ua>

21. Офіційний сайт Світового банку. Режим доступу: <http://www.worldbank.org>

22. Бюджетний кодекс України у редакції від 05.02.12 р. // Режим доступу:www.rada.gov.ua.

23. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 7 грудня 2000 р. з наступними змінами і доповненнями // Режим доступу:www.rada.gov.ua.
24. Закон України «Про Національний банк України» від 20 травня 1999 р. з наступними змінами і доповненнями // Режим доступу:www.rada.gov.ua.
25. Закон України «Про міжнародні договори України» від 22 грудня 1993 р. з наступними змінами і доповненнями // Режим доступу:www.rada.gov.ua.
26. Закон України «Про міжнародне приватне право» від 23.06.2005 р. №2591-IV. з наступними змінами і доповненнями // Режим доступу:www.rada.gov
27. Закон України «Про Кабінет Міністрів України» від 07.10.2010 р. №2591, з наступними змінами і доповненнями // Режим доступу:www.rada.gov

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання – диференційний залік.

Якість вивчення навчальної дисципліни «Правове регулювання ведення бізнесу (за профілем спрямування)» оцінюється за модульно-рейтинговою системою, що складається з 2 модулів. Результати навчальної діяльності студентів оцінюються за 100-бальною шкалою. Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів при складанні диференційного заліку відображені в таблиці 1.

Таблиця 1

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів при складанні заліку

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	Не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики успішності навчання

Педагогічний контроль здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності і системності, всебічності та професійної спрямованості контролю. Використовуються такі методи контролю (усного,

письмового), які мають сприяти підвищенню мотивації студентів-майбутніх фахівців до навчально-пізнавальної діяльності.

Для здійснення поточного контролю використовується:

- метод усної перевірки знань: індивідуальне, фронтальне та комбіноване усне опитування на практичних заняттях;

- метод письмового контролю: письмовий експрес-контроль, вирішення практичних завдань;

- метод тестового контролю: перевірка знань та умінь студентів, здобутих під час роботи на аудиторних заняттях та у процесі самостійної роботи;

- метод самоконтролю, який полягає в усвідомленому регулюванні студентом своєї діяльності задля забезпечення таких її результатів, які б відповідали поставленим цілям, вимогам, нормам, правилам.

Для здійснення модульного контролю використовується:

- метод письмового контролю: виконання модульних контрольних робіт;

- метод тестового контролю: перевірка знань та умінь студентів за допомогою тестів.

Для здійснення підсумкового контролю використовується:

- метод письмового контролю: залік;

- метод тестового контролю: перевірка знань та умінь студентів за допомогою тестів, як частини встановленого завдання.

Система оцінювання та вимоги: форма (метод) контрольного заходу та вимоги до оцінювання програмних результатів навчання

Модуль 1. Назва та максимальна кількість балів за цей модуль:

Форма (метод) контрольного заходу, критерії оцінювання та бали.

Контрольна робота – 20 балів.

Презентація – 4 бали.

Тести (4 бали за 1 тест).

Індивідуальні завдання – 1-20 балів.

Модуль 2. Назва та максимальна кількість балів за цей модуль:

Форма (метод) контрольного заходу, критерії оцінювання та бали.

Контрольна робота – 20 балів.

Доповідь – 4 бали.

Тести (по 4 бали за 2 тести).

Індивідуальні завдання – 1-20 балів.

Студенти можуть отримати до 10% бонусних балів за виконання індивідуальних завдань, підготовці презентації англomовної статті з аналізу даних, участь у конкурсах наукових робіт, предметних олімпіадах, конкурсах, неформальній та інформальній освіті (зокрема, COURSERA та ін.). за виконання завдань підвищеної складності (конкретне значення визначає викладач).